

den grundsætning bringes til anvendelse, at sådanne folkeslags velvære og udvikling udgør en hellig opgave for civilisationen, og at der i Pagten skal optages garantier for udførelsen af denne opgave.

Den bedste måde, på hvilken denne grundsætning kan udføres i praksis, er at betro formynderskabet for sådanne folkeslag til nationer på et mere fremskredent udviklingstrin, som i kraft af deres hjælpelkilder, deres erfaring eller deres geografiske beliggenhed bedst kan påtage sig dette ansvar, og som er villige dertil, samt at dette formynderskab udøves af dem som befuldmægtigede for Forbundet og i dets navn.

Fuldmagtens (mandatets) art må være forskellig efter det pågældende folkeslags udviklingstrin, områdets geografiske beliggenhed, dets økonomiske forhold og andre lignende omstændigheder.

Visse folkesamfund, som tidligere hørte til det tyrkiske rige, har nået et udviklingstrin, som gør det muligt foreløbig at anerkende deres beståen som uafhængige nationer under forudsætning af, at der indtil det tidspunkt, da de er i stand til at styre sig selv, ydes dem råd og bistand til deres forvaltning af en dertil befuldmægtiget stat. Ved valget af denne stat bør først og fremmest disse folkesamfunds egne ønsker komme i betragtning.

Andre folkeslag, særlig i Centralafrika, står på et sådant udviklingstrin, at den befuldmægtigede stat må være ansvarlig for forvaltningen af det pågældende område under betingelser, som sikrer samvittigheds- og religionsfrihed, alene med den begrænsning som opretholdelsen af den offentlige orden og moral kræver, forebygger misbrug som handel med slaver, våben og spirituosa, forhindrer oprettelsen af fæstninger eller land- og sømilitære støttepunkter og militær uddannelse af de indfødte til andet end politiformål og det pågældende områdes forsvar, og som endvidere sikrer de andre medlemmer af Forbundet samme adgang til handel og samfærdsel.

Endelig er der områder som Sydvestafrika og visse øer i den sydlige del af Stillehavet, der på grund af deres fåtallige befolkning eller ringe størrelse, og fordi de ligger fjernet fra civilisationens midtpunkter, eller fordi de støder op til den befuldmægtigede

stats område, eller på grund af andre omstændigheder, bedst kan forvaltes i henhold til den befuldmægtigede stats love som en integrerende bestanddel af dens område, dog under forudsætning af, at ovennævnte garantier i den indfødte befolknings interesser iagttages.

I ethvert tilfælde, hvor en fuldmagt er blevet tildelt en stat, skal den befuldmægtigede stat indgive en årlig beretning til Rådet angående det område, der er blevet betroet til dens omsorg.

Omfanget af den befuldmægtigede stats myndighed, tilsyn eller forvaltning skal udtrykkelig fastsættes af Rådet i hvert enkelt tilfælde, medmindre der i forvejen er truffet overenskomst derom mellem Forbundets medlemmer.

Der skal nedsættes et stående udvalg til at modtage og undersøge de befuldmægtigede staters årlige beretninger og til at tilstille Rådet rådgivende udtalelser om alle spørgsmål, der angår fuldmagternes (mandaternes) udførelse.

Så begrænset systemet end var både i omfang og indhold, må det dog betegnes som banebrydende. Hertil kom, at mandatsystemet bestod sin prøve på to fronter: De områder, der blev undergivet mandatsystemet, har næsten alle opnået deres selvstændighed, adskillige af dem endda før, under eller umiddelbart efter den 2. verdenskrig, og mandatorrdningen viste sig egnet til efterligning i FN-pagten under den nye betegnelse formynderskabssystemet. Det kan også noteres, at den „klassifikation“ af områdernes udviklingsgrad og egnethed for selvstyre, som Folkeforbundet foretog, viste sig realistisk, for så vidt som de tidligere tyrkiske områder i Mellemøsten faktisk vandt selvstændighed længe før områderne i Central- og Østafrika.

B. Da FN-pagten udformedes, førtes der indgående drøftelser om den rolle, verdensorganisationen burde spille med hensyn til de ikke-selvstyrende områder. Den ordning, som i 1945 udkrystalliserede sig i pagten, bærer vidnesbyrd om en siden 1920 voksende erkendelse af de særlige hensyn, som de uafhængige stater skylder koloni-